

Vzpomínky Petra Golana

Ahoj Mirku,

s nostalgii si pročítám vzpomínky ostatních sofsemistů a vybavují se mi další situace, které ještě nikdo nezmínil. Ale svých povolených 500 znaků jsem už v Pamětní knize do posledního písmene vyčerpал, takže co tu hodlám napsat, bude navíc. Tak nechám na Tobě, jak s tím naložíš.

Předně, jako VÚMSák se musím přidat k řadě těch, kteří přede mnou vyslovili obdiv k Janu Sokolovi. Jako člověk od hardware jsem měl možnost poznat jeho programátorské schopnosti jen zprostředkovaně od jeho kolegů, u kterých byl vysoce ceněn a uznáván jako neformální autorita nejen odborná, ale i morální. Díky přítomnosti chartistů jako byl Honza Sokol, Venca Trojan, Venca Žák, Vojta Sedláček a Václav Benda (všichni programátoři) a také díky tradici, přenášené ještě z dob působení Antonína Svobody, byla ve VÚMSu velmi svobodomyšlná atmosféra, a to i v 80. letech, kdy řediteloval člověk bez vysokoškolského vzdělání, o němž se říkalo, že jeho nejvyšším dokončeným vzděláním byly taneční. Jen díky této liberální atmosféře bylo možné na školicím pracovišti VÚMS absolvovat aspiranturu i bez členství v KSČ nebo SSM. Ovšem po odborné stránce nám zkoušející nic nedarovali. Byla mezi nimi i řada účastníků SOFSEMu, jako byl Jiří Reichl, Luděk Granát, Jan Hlavička a Pavel Drbal. Nikdo z nich už bohužel není mezi námi, tak jsem je tímto chtěl aspoň připomenout.

Ale zpátky k Honzovi Sokolovi. Chtěl jsem vzpomenout jednu malou epizodu z televize koncem 90. let, ve které Honza ukázal milionům diváků, že se dá v politické debatě polemizovat i slušně. Byl to TV duel mezi Honzou Sokolem jakožto bývalým ministrem školství v Tošovského vládě (od 3. 1. 1998 do 17. 7. 1998) a novým ministrem za ČSSD Eduardem Zemanem (ve vládě Miloše Zemana v době od 22. 7. 1998 do 12. 7. 2002). Z vlastního obsahu debaty si už nic nepamatuju (šlo nejspíš o chystanou reformu školství), ale do paměti se mi vrylo, jak Eduard Zeman zahájil diskusi arogantně a útočně, načež Honza reagoval svým typicky klidným a trpělivým způsobem ve stylu (volně parafrázuji) "Takhle já to neumím, ale ..." a pokračoval naprosto nekonfrontačním způsobem. Od toho okamžiku Eduard Zeman zkrotnul jako beránek a další diskuse se už nesla ve věcném tónu bez osobních invektiv a napadání. V on-line TV archivu se mi to bohužel nepodařilo najít. Tak jsem si pustil alespoň [tohle https://www.ceskatelevize.cz/porady/10160488386-vzkaz/208452801410008/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/10160488386-vzkaz/208452801410008/) - doporučuju. V jednu chvíli se tam objeví i záběr na další VÚMSácké chartisty Vencu Trojana a Vojtu Sedláčka.

Možná není od věci v té souvislosti zmínit, že při shromažďování podkladů pro náš Almanach historie Výzkumného ústavu matematických strojů (<http://prog-story.technicalmuseum.cz/index.php/m-virtualni-sbirky-tm-v-brne/interni-autorske-texty-rubriky/390-vums-praha-ruzne-dokumenty-k-historii/6033-vums-praha-ruzne-dokumenty-k-historii>)

jsem navštívil také Archiv bezpečnostních složek, abych zjistil, co tam na VÚMSácké chartisty Státní bezpečnost nasbírala. K mému překvapení se ukázalo, že s STB spolupracoval mimo jiné také vedoucí VÚMSáckých programátorů, který jeden čas pravidelně působil i jako člen organizačního výboru SOFSEMu. Zda a co donášel se již nedozvíme, protože již nežije a v archivu se toho v důsledku skartací moc nedochovalo.

Další zajímavou postavou, kterou bych rád připomenul, byl Zdeněk Neubauer. Ve VÚMSu mival velmi zajímavé přednášky o kybernetice, kde udivoval hloubkou svých znalostí, které údajně čerpal četbou antických filosofů v řeckém originále. Jeho vzhled ve mně vždy, nevím proč, indukoval představu, že takhle nějak musel vypadat Diogenes, když vylezl ze sudu. Jaké bylo mé překvapení, když jsem pak na Zdeňka Neubauera natrefil na SOFSEMu a zjistil jsem, že je kromě filosofa také vystudovaný biolog. Jeho přednáška o mechanismech, kterými povrch buňky komunikuje se svým

okolím a vše do sebe zapadá jako klíč do zámku, mi otevřela zcela nové dosud nepoznané obzory. Vryla se mi do paměti jeho odpověď na mou otázku, zda si myslí, že se to všechno mohlo vyvinout samo, evolucí. Odpověděl trochu stydlivě, jako by se bál reakce přítomných ateistů, ale při tom rozhodně, že to prakticky vylučuje. V pozdějších letech si od klubu skeptiků Sisyfos vysloužil za svůj antiscentismus Bludný balvan. Neumím posoudit, nakolik právem, ale to nic nemění na tom, že jsem si ho za hloubku i šíři jeho znalostí velmi vážil.

A ještě bych rád vzpomněl, že kromě výborných Antisofsemů bývalo pro potěchu účastníků zorganizováno doprovodné kulturní vystoupení. Jedním z nich bylo vystoupení Jarka Nohavici s jeho kolegou v roce 1985 nebo 1986. Tehdy jsem ho ještě vůbec neznal a jeho písničky mám od té doby moc rád. A v souvislosti s jeho vystoupením se mi vybavilo, jak nás hned na začátku rozchechtal, když si všiml, že všichni nosíme jmenovky, jen ten pán v první řadě žádnou nemá. Zjevně narážel na předpokládanou přítomnost nějakého tajného. Tím neoznačeným byl ovšem zahraniční host SOFSEMu (už nevím který), jenž chudák netušil, která bije a čemu se smějeme. Vzpomene si někdo, kdo to byl?

Těším se na viděnou

Petr Golan